

Titel: Den gudfrygtige og lyksalige Bonde, som beder og arbejder, og forstaaer sig meget vel paa Bøndernes Fordeel.

Citation: "Den gudfrygtige og lyksalige Bonde, som beder og arbejder, og forstaaer sig meget vel paa Bøndernes Fordeel.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 24*, Sorø, Lindgren, 1760, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_024-shoot-workid2_024_009.pdf (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 24

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Den gudfrygtige og lyksalige Bonde, som

beder og arbejder,
og
forstaaer sig meget vel
paa
Bøndernes Fordeel.

Sorøe, 1760.

Trykt hos Jonas Lindgren, det Ridderlige Academies Bogtrykker.

2
3

Historien

om
den gudfrygtige og lyksalige
Bonde,

Christen Christensen.

Christen Christensen, en Bonde, var i hans unge Aar meget fattig. Han havde ikke en haandbreed Jord, langt mindre Ager eller Eng. Han havde ikke et Faar, langt mindre Qvæg eller Heste. Han havde neppe saa meget, at skiule sin Krop med, langt mindre ventede han at faae en Gaard. Han begierede ikke at blive riig; men GUD velsignede ham. Han bad daglig:

4

Den gudfrygtige
Synes noget mig at nytte,
Og dog ei behager dig.
O saa lad det fra mig flytte,
Giv kun hvad der tiener mig:
Alt det andet er kun spildt,
Giv mig dig, og hvad du vil.

Denne Christen Christensen var altsaa i sit sextende Aar, da hans Fader døde, en meget fattig Dreng, og Faderen efterlod ham ingen anden Arvepart, end et ærligt Navn og Rygte. Han arvede af Faderen kuns

Gudfrygtigheden og Arbeidsomheden. Denne Christen kunde temmelig got læse i Bøger, og han læsede flittig i den Huus-Postil, som Præsten havde foræret ham. Præsten holdte meget af ham, og rosede ham tit for hans Gudfrygtighed og Troskabs Skyld. Alle de som kiendte ham, taledede got om ham. Hans Skolemester søgte Leilighed at forfremme ham, og hielpe ham til, at blive Tiener hos et Herstab; men Christen havde Lyst til Agerdyrkningen, og skiøttede ikke om brogede Klæder eller om dovne Dage. Han vidste, at Menneskernes Dovenstab var Fandens Hvile-Bænk.

5

og lyksalige Bonde.

Han vælgede altsaa Bonde-Standen, og ønskede: at finde sin Underholdning ved denne nødvendige Stand. Just da han var sexten Aar gammel, kom han til at tiene hos en riig, men hos en ugudelig Bonde, som spillede, drak og horede. Christen vidste nok, at denne Bonde var et liderligt Menneske; men hvad skulde han gjøre? Fattigdom og Armod tvang ham, at tage imod denne Tieneftte. Han forlod sig paa GUD. Han vidste, at GUD var ham Styrke nok, at imodstaae de Viderværdigheder, som han kunde vente af sin Hosbond. Hans Forsæt var: at bede og arbeide. Hans Hosbond vidste nok, at Christen var en god Dreng; men saasnart han saa, at Christen læsede i en Bog, saa drev han Spot med ham. Han saa nok, at Drengen passede flittig paa sit Arbeide, alligevel slog han denne gode Dreng mange Gange. Christen sukkede vel over hans Hosbonds ubillige Medfart, men hans christelige Taalmodighed tillod ikke, at bande eller tale forfængelig imod Hosbondens Ubetænksomhed; Han bad kuns til GUD om Hosbondens Omvendelse. Men denne rige og lastefulde Bonde

6

6 Den gudfrygtige

loe, naar han saa sin Jevnchristen græde. Han glædede sig, naar hans Naboer etter Bekiendtere leed Skade. Han var en trættekier Mand, som aldrig var fri for Processer. Det kildrede ham i hans Hierte, naar han kunde gjøre noget Uret. Alle som kiendte ham, frygrede sig for ham, bevidste, at han havde et misundeligt, falskt, forvovent og stolt Hierte. Han havde saadant et Hierte, som GUD foragter. Han var en Hykler. Han smilede og taledede venlig, naar han allermest agtede at bedrage nogen. Han foragtede GUDs Bud. Han forsømte GUDs-Tienesten. Han gav Præsten det skyldige Offer med et misundeligt Hierte. Han bandede afskyelig. Saasnart han talte, saasnart bandede han nogle Eeder. Naar et Stykke besaaet Jord ikke bar saa megen Frugt, som ham syntes det burde bære, saa forbandede han det. Han forbandede sine Kiøer, naar han ikke fik Melk nok. Han forbandede alt sit Qvæg og Heste, naar de aad for meget. Han forbandede Mad og Drikke, naar det ikke smagede ham. Han forbandede ydermere sit eget Legeme, naar det var svækket af Drik

7

og lyksalige Bonde. 7

og Fylderie. Han var sielden ædrue. Han var stolt og troede, at han aldrig kunde fattes, efterdi han var en meget velhavendes Bonde; Derimod sukkede Christen til GUD og bad med disse Ord: Jeg veed min GUD, at al min Sag Og Gierning staaer i din Behag, God Lykke du selv giver.

Hvad du regier,

Det staaer og skeer,

Paa gode Veie bliver.

Christens Hosbond havde været 5 Aar Enkemand. Han havde ingen Børn. Han havde et Qvinde-Menneske hos sig, som hedte Inger, som passede paa Huusholdningen, og det forvoldte, at han levede ryggesløs. Præstens Formaninger rørte ham ikke. Han var en forstokket Synder. Han gik ordentlig til Skrifte; men alle tvivlede paa, at han fandt Naade hos Gud, efterdi man ingen Forbedring saa i hans Levemaade.

Derimod forbedrede Christen sin Opførsel imod GUD og sin Næste meer og mere, og jo tiere han gik til GUDs-Bord, jo kiendeligere blev hans Gudsfrygt. Hosbonden bildte sig ind, at han var klogere end andre, og var ydermere saa kaadmun-

8

8 Den gudfrygtige

det, at han taledede om Religions-Sager, naar han var fuld. Drengen derimod var i sin Enfoldighed GUD behagelig. Hosbonden forlystede sig i Spil og Drukkeneskab; Drengen derimod fandt Behag at synge Psalmer for sin GUD. Han kunde en heel Deel Psalmer uden ad, og sang tit om Morgenen etter om Natten paa Veien nogle smukke Psalmer, naar han kiørte til eller fra Byen. Han opmuntrede de andre, som vare i Følgeskab

med ham, til Andagt, endskiønt de ikke kunde synge med ham. Hans Sang og Bøn pleiede han at slutte med dette Vers: Syng, beed og lyd kuns HERrens Steme, Vær i dit Kald vindskibelig!

Og tænk, at GUD dit Verk vil fremme, Saa skeer det ogsaa visselig.

Thi hvo sin Liid paa GUd har sat,

Han vorder ei af ham forladt.

Naar hans Hosbond om Morgenen laae og sov Rusen ud, saa havde Christen allerede ved Solens Opgang forrettet sin Andagt og en Deel af hans Arbeide. Denne stakkels fattige Dreng ønskede mange Gange, at han havde nogle af de Skillinger, som hans Hosbond spillede bort, eller gav ud, for at fylde

9

og lyksalige Bonde. 9

fin Vom, at han kunde anvende dem til nødtørftige Klæder og Skee; men han maatte udstaae Frost og Kuld. Hans ufornuftige og liderlige Hosbond gav ikke Agt paa Christens Uselhed; men han passede kuns paa, om Christen forrettede sit Arbeide. Hosbonden gav aldrig de Fattige en Skilling, endskiønt han var en riig Bonde; Den fattige Dreng derimod stod Taarene i Øiene, naar han saae Hosbondens Ubarmhiertighed, og havde gjerne meddeelt den Fattige en halv Skilling, om han havde havt een.

Denne gode Dreng Christen Christensen stod altsaa i to Aar meget ud, og alligevel kunde han ikke gaae af denne ugudelige Mands Tieneste, fordi han var i Gield hos ham. Noget havde han optaget af sin Løn til Klæder og Skoe, og noget trækkede Hosbonden ham af, fordi han havde tabt en Sæk fra Vognen, i hvilken vare 24 Alen Lærred. Hosbonden havde ingen Medlidenhed med ham, han maatte betale dette Lærred først med Krop. pen, efterdi han slog den stakkels Dreng, og siden maatte han betale Lærredet med Pungen, i det han trækkede det af hans Løn, og tog mere for Lærredet, end det var værd.

10

10 Dett gudfrygtige

Da nu det følgende Aar mest var forløbet, saa havde Christen mestendeels saa meget Løn til gode, at han kunde betale sin Gield, der fattedes ham kuns een Rigsdaler. Da han nu længtes at komme fra sin Hosbond, og bad GUd om, at forløse ham fra denne Ugudeliges Tieneste, saa betroede han sit Anliggende til en skikkelig Bonde i samme Bye. Denne Bonde fæstede ham, og lovede ham, at betale denne Rigsdaler for ham til hans Hosbond. Christen var meget glad over dette, men hans Hosbond fik at vide, at Drengen havde fæstet sig bort, og blev saa forbitret derover, at han klagede Bonden an for Retten, som den, der lokkede hans Folk udaf Tienesten; men Amts-Forvalteren kiendte baade Hosbonden og Drengen, og dømte saaledes i denne Sag: Efterdi Drengen har tient ærlig og troe, saa er der Drengen tilladt, at fæste sig bort til hvem han vil.

Hans Hosbond var meget slet tilfreds med denne Dom, og var siden endnu mere streng imod Christen, og venrede kuns efter Leilighed at hevne sig, endskiønt Drengen forrettede sit Arbeide meget trolig. Fire Uger førend han skulde

11

og lyksalige Bonde. 11

gaae af denne Plads, saa var han en Aftenstund ganske ene hiemme. Hosbonden, Karlen som tiente der, Inger og den anden Pige vare til Barsel-Gilde, og de kom sildig hiem den samme Nat. Hosbonden var overmaade drukken, og sov længe om Morgenen. Christen derimod var staaer meget tilig op, og havde allerede kiørt nogle Læs Tørv hiem, da Hosbonden stod op. Christen blev ved at kiøre Tørv indtil Klokken slog Elleve. Imidlertid klædte Bonden sig paa, og vilde ride til Amt-Stuen, fordi han var stevnet, at komme og høre paa den Dom, som var fældet over ham, fordi han havde besvangret en ganske ung Pige, som havde tient hos ham. Da han nu var paaklædt, saa lukkede han sit Skrin op, og vilde tage nogle Penge deraf; men han blev vaer, at den Pung med to og fyrretive Rigsdaler var borte. Han blev forbauset over dette, og formodede, at ingen anden havde taget Pungen med Pengene end Christen. Han kaldte paa Inger og fortalte hende det. Hun svor strax derpaa, at ingen anden uden Drengen havde taget disse Penge, efterdi han havde forrige Nat været ene hiemme, og

12

12 Den gudfrygtige

havde havt Leilighed dertil. Lad os søge i hans Kammer, sagde Inger! De gik ind i Kammeret, og saasart de

kom derind, saa saae de, at der laae fire Ti Skillinger paa Gulvet. Der har vi Tyven! sagde Inger. De søgte overalt i Kammeret, men de fandt hverken Pung eller flere Penge. Hosbonden var glad, at han nu havde Lejlighed at hevne sig paa Christen, og svor paa, at han ikke vilde lade af, hvad det endogsaa kostede, førend han saae Christen hænge i Galgen. Han var slet intet bange at miste sine Penge, efterdi han var i hans Tanker allerede forvisset om, at Drengen nok skulde skaffe dem tilbage. I det samme kom Christen kiørendes med et Læs Tørv. Kom herind! sagde Hosbonden: Drengen gik ind i Stuen, og Hosbonden lukkede Dørren til for ham, at han ikke kunde komme ud, eller nogen ind til ham.

Hør du Tyve-Knegt! sagde Hosbonden: Du har forrige Nat staaen to og fyrretive Rigsdaler fra mig. Hvor har du dem? strax siig mig, hvor du har puttet dem hen! Den uskyldige Dreng forskrekkedes, han vidste ikke, hvad han skulde svare. Nu du Galgenrist, sagde

13

og lyksalige Bonde. 13

Hosbonden: herud med mine Penge! herud med dem! herud med dem!

Kiere Hosbond! sagde Christen: GUD velsigne Hosbonden! GUD velsigne Jer! Jeg har aldrig taget en Skilling fra Jer, jeg har i disse to Aar, jeg har tient hos Jer, ikke bedraget Jer for en Skilling. Det veed GUD, jeg ikke har.

Hvad Galgenfugl? sagde Hosbonden: Har du ikke staaen i Nat mine to og fyrretive Rigsdaler? I Aftes havde jeg Pengene, det veed jeg. Dievelen tag mig, og flye i Luften med mig, om jeg ikke havde dem, og om du ikke har staaen dem.

GUD bevare Hosbonden! sagde Christen: O GUD bevare os!

Vil du bekiende din Hund, hvor du har mine Penge? Vil du sige det? Du Tvve-Knegt, vil du bekiende?

I det samme tog han Christen i Haartoppen, kastede ham i Gulvet, og stødte ham i Ribbenene.

O kiere Hosbond! O kiere Hosbond! skreeg Christen: Jeg har ikke taget Jeres Penge. O forbarm Jer kiere Hosbond! O forbarm Jer! Stød mig

14

Den gudfrygtige

ikke, jeg er uskyldig, jeg er ganske uskyldig, o træd ikke paa mit Ansigt, jeg er uskyldig.

Din Hund! sagde Hosbonden, jeg vil træde Halsen i tu paa dig, dersom du ikke skaffer mig Pengene. Du har været ene hjemme. Vi har funden fire Ti Skillinger ved din Seng, som du har tabt. Strax stig: hvor Pengene ere! Han gav ham atter nogle Stød med Foden.

O min GUD! skreeg den Uskyldige: O Hosbond! jeg har ikke taget dem.

Bie din Hund! sagde Hosbonden: jeg vil strax faae dig til at bekiende. Nu skal jeg strax være hos dig igien. Du skal bekiende, om du endogsaa var dievels. I det samme gik Hosbonden udaf Stuen, og Christen raabte imidlertid til GUD og bad:

O min GUD jeg dig opleder Nu udi min store Nød.

Hør, hvor hierteklemt jeg beder, Fri mig fra al Storm og Stød. Giør til intet Satans Verk,

Giør min svage Troe saa sterk.

At jeg et mistrøstig bliver,

Jeg min Sag dig overgiver.

15

og lyksalige Bonde. 15

GUD! sagde Christen videre: GUD dig er bekiendt, at jeg er uskyldig. GUD! min GUD! staae mig bi! Red mig af denne Ulykke! Ak hvad har jeg syndet, at du retfærdige GUD straffer mig saa Haardt? Ak hvad har jeg syndet, at du overgiver mig i min Fiendes Hænder;

Saaledes sukkede og bad Christen, da hans Hosbond og Inger kom igien i Stuen. Hosbonden havde en Stok

med Knupper paa, og en Strikke i Haanden. Inger hialp, og de bandt Hænderne sammen paa Drengen. Nu skulde han bekiende. Hans ugudelige Hosbond slog af alle Kræfter paa Drengen, og raabte til ham, at han strax skulde sige, hvor Pengene var; men Christen vidste af ingen Penge, han skreg jammerlig, i det Hosbonden slog og raabte, at han vilde myrde ham, dersom han ikke bekiendte.

I det samme kunde Christen ikke skringe mere, efterdi hans ugudelige Hosbond havde slaget ham med den knuppede Stok i Hovedet, at han besvimed. Over dette ynkelige Skrig havde nogle af Naboerne forsamlet sig i Forstuen, og da Inger lukkede Stue-Dørren op, og vilde hente Vand, at slaae det paa den halv-

16

16 Den gudfrygtige

døde Dreng, saa gik de, som stod uden for, ind i Stuen, og saae, at Drengen laae paa Gulvet, saa spurgte de, hvad der var paa færde: Den ivrige og ugudelige Mand og Inger fortalte, at Christen forrige Nat havde staaen Pengene, og at de allerede havde fundet nogle deraf i hans Kammer, efterdi han nu ikke vilde bekiende, saa havde han faaet nogle Stokke-Prygl.

Alle forundrede sig over, at Christen havde begaaet saadan en skammelig Gierning. Deriblant var een, som hedte Jørgen, denne sagde: Jeg troer aldrig, at Christen har staaen disse Penge. Imidlertid saa kan det nu være hvad det er, I seer, at Drengen seer ud som et Liig, han er besvimet igien, lad os legge ham i Sengen, lad os see til at vi stiller Blodet, see! Blodet rinder ham jo ihiel, see hvor det rinder ned af Hovedet, han har faaet et slemt Slag.

De lagde en vaad Klud paa Saaret og slog Vand paa ham, det varede længe førend han kom til sig selv igien. Hans Hosbond stod imidlertid og bandede. I det samme sagde Jørgen: Jeg troer Drengen dør. Hosbonden saae paa

17

og lyksalige Bonde. 17

Drengen, og sagde: Det er det fornuftigste, at jeg gaaer min Vei, skulde den Tyve-Knegt døe, saa fik jeg noget at bestille. Nei holdt! sagde Jørgen: ikke udaf Stuen! du skal blive her! har du slaaet ham ihiel, saa skal du ogsaa lide derfor. De andre sagde det samme, og lod ham ikke komme udaf Stuen.

Een af dem reed strax til Amts-Forvalteren og meldede dette, og strax derefter blev denne ubesindige Mand arreteret. Imod Aften blev det bedre med Christen, og Lægen som de havde hent, sagde: At Drengen ikke døde deraf, endskiønt han var heel sort paa sin Ryg af de Hug han havde faaet, han havde faaet tvende Huller i Hovedet, og det ene Ribbeen var i tu. Hosbonden kom paa fri Fod igien, efterat han havde sat Caution. Nogle Dage derefter kom denne Sag for Retten, og Christen blev arreteret, efterdi de troede, at han havde staaen Pengene, endskiønt han ikke bekiendte det.

I den fjerde Uge Christen havde siddet i Arrest, fik nogle at vide, at Ingers Kierefte, som ellers var liderlig og fattig, havde kiøbt sig en ny Klædning, og havde i Fuldskab roset, at Inger hav-

18

18 Den gudfrygtige

de givet ham Pengene dertil, altsaa formodede de, at Inger havde været Mester for dette Tyverie.

Amts-Forvalteren fik Nys om dette. Han tænkte den Sag efter, og lod Inger hente til sig. Han talte venlig til hende, han lovede hende, dersom hun bekiendte, saa vilde han bilegge Sagen, men derfor hun nægtede det længer, saa skulde hun strax blive arreteret og pidsket, indtil hun bekiendte. Men Inger svor og forbandede sig, at hun ikke vidste noget deraf. Da Amts-Forvalteren nu befalede, at hun skulde arreteres, saa faldt hun i Knæ, hun bekiendte og bad om Naade. Hun blev arreteret, og hun bekiendte siden for Retten, at hun havde staaen disse Penge, og havde lagt fire Ti Skillinger paa Gulvet, fordi de skulde troe, at Drengen havde staaen dem. Da hun nu havde bekiendt altsammen, og man fandt, efter hendes Udsigelse, tyve Rigsdaler deraf under hendes Seng, saa kom den uskyldige Christen paa fri Fod igien, men ikke til hans Hosbond igien. Han kom til sin nye Hosbond, og tre Maaneder derefter, faldt Dommen over hans gamle Hosbond, at han skulde be-

19

og lyksalige Bonde. 19

tale til Christen hundrede Rigsdaler, til Barberen ti Slettedaler, han maatte betale Processens Omkostninger, og femten Daler til De Fattige. Ingers Dom var, at hun skulde arbeide sex Aar i Spindehuset.

Altsaa blev den uskyldige Christen frelst, og hans Uskyldighed kom for Lyset. Alle havde Medlidenhed med ham; derimod var hans forrige Hosbond forhadt af alle. Christen takkede Gud for den beviste Naade, og bad: At GUD ville i tilkommende Tider tage ham i sin naadige Beskyttelse. Han sang tidt følgende Vers:

Skulde jeg min GUD ei prise,
Og ham takke Hiertelig? Som i alting lader vise,
Han det mener got med mig.
Af hans fromme Hierte flyder Lutter Kierlighed her frem,
Hermed han opholder dem,
Som hans Bud og Ord adlyder.
Alt tilsidft en Ende faaer,
Men GUDs Kierlighed bestaaer.
Alt det, som min Siel kan gavne,
Han anordnet har med Flid.

20

20 Den gudfrygtige

Lader ei mit Legem savne,
Hielper mig i Nødens Tid,
Naar min Magt, min Kraft, min Styrke, Intet magter, intet kan,
Tager GUD mig ved min Haand,
Og begynder selv at virke;
Alt tilsidst en Ende faaer,
Men GUDs Kierlighed bestaaer.

Christens ny Hosbond var en meget skikkelig Mand, og Konen ligeledes en fornuftig Kone. De havde kuns en eneste Datter, som var 15 Aar gammel, da Christen kom til at tiene der. Christen var vel fornøiet, at han var kommen til denne skikkelige Mand, og Bonden holdte meget af Christen. De hundrede Rigsdaler, som hans forrige strenge Hosbond maatte betale til ham, de satte han ud paa Rente. Han maatte tage imod dem, endskiønt han havde været fornøiet, om han slet intet havde faaet. Det var ham nok, at han kunde tilgive sin Fiende sine begangne Feil. Nu arbeidede Christen flittig igien, og han var den første ved Arbeidet og den første ved Bønnen. Christen formerkede nok, ut disse got Folk, han tjente hos, tilforn ikke heller havde læset etter syngt for me-

21

og lyksalige Bonde. 21

get; derfor søgte han Lejlighed at vænne dem efterhaanden mere og mere til. Byen laae langt fra Kirken, naar nu Veiret var slet, saa bad han sin Hosbond og Madmoder, at han torde læse en Prædiken for dem udaf hans Postil. Han sang nogle Psalmer, og de fandt stor Fornøielse deri. Tilsidft begierede de det selv af ham, at han om Søndagen skulde læse og synge med dem, endskiønt de samme Dag havde været i Kirken.

Datteren, som ikke kiendte en Bogstav, hende lærte han at læse, og det skedte om Aftenen, naar han intet andet havde at forrette. Hosbonden sagde engang til Christen: Jeg er ret vel fornøiet med dig, jeg forretter nu alt mit Atbeide meo Lyst, siden vi har begyndt at læse først vores Morgen-Bøn, førend vi gaaer til vort Arbeide.

Man bør ikke tænke, at Christen alletider, hvor han gik og flod, hældede med Hovedet, eller at han læsede eller sang hele Dagen igiennem. Nei vist ikke. Naar han havde læset Morgen-bønnen øg befalet sig GUD i Vold, saa arbeidede han og var fornøiet. I hans Omgang var han meget sagtmodig. Han forsømte

22

22 Den gudfrygtige

ikke gierne et Gilde, og alle bad ham til Gilleder. Han loe og dandsede saavel som de andre, men aldrig hørte man et slemmt Ord af hans Mund, han begik aldrig nogen Grovhed i Selskab, han var kuns munter, fornøiet, og drak aldrig mere end han kunde taale. Han saae meget got ud, og havde stærke Lemmer. Imod sine Kamerater var han venlig, og magede det alletider saa, at han afværgede Klammerie og Slagsmaale. Engang var han til Gilde, hvoriblant een, som var ældre og grovere end han, yttrede Klammerie, skieldte ham meget liderlig ud, og slog ham tilsidst paa Øret. Christen blev vred, fik fat paa denne Kaadmundede, og bankede ham i Paasyn af mange tæt af. Det var ret! sagde de allesammen, at du straffede ham af med Næverne, efterdi han gjorde Nar af dig, fordi du er gudfrygtig. Christen bad ham strax om Forladelse, og bød ham sit Venskab til igien. Den anden tog ogsaa imod dette Tilbud, og var siden altid Christens Ven. Christen vidste nok, at en retskaffen Christen skulde taale al Forhaanelse af sin Fiende; men denne Gang begik han Denne Feil, at han slog igien.

23

og lyksalige Bonde. 23

Han fortrød det strax, saasnart han havde begaaet denne Feil.

Hans Hosbond var i alle hans Foretagender meget lykkelig, og han tilstod, at siden den Dreng havde været i hans Huus, og siden den Tid, de havde været mere gudfrygtigere end tilforn, at han havde havt mere Velsignelse end tilforn.

Christen var aldrig ledig. Iblant andet lagde han en Hauge an, og saae adskillige Hauge-Geverter. I Steden hans Hosbond tilforn ikke havde andet i Haugen, end en smule grøn Kaal, saa havde han følgende Vinter gule Rødder, hvid Kaal, Roer og Valske-Bønner. Dette befaldt saavel Madmoderen som Hosbonden, og de fik stor Lyst at plante tilkommende Sommer saa mange af disse Slags Frugter, at de havde hele Vinteren over nok deraf, og kunde for Penge overlade nogle deraf til andre der i Byen.

Christen plantede mange Frugt-Træer, han taalte ikke, at der stod en Brimbær-Busk, hvor der kunde voxte noget som var nytteligere. Han taalte ikke, at den Jord, som Muldvarpene havde kastet op, blev saadan liggende, men han gik hver Uge engang omkring, og bredede

24

24 Den gudfrygtige

den ud med en Hakke. Han var en stor Elsker af Blomster, og han plantede mange hvide Lillier, Roser og Nelliker. Han vidste, at Kreaturene vare skabte til Menneskets Nytte; men han vidste ogsaa, at Menneskene skulde forpleie dem, og ikke belæsse dem med mere, end deres Kræfter tillod at forrette. Derfor vare ogsaa de Heste, som han havde at befale over, alletider vel ved Magt, og kunde forrette deres Arbeide, naar de andre ikke kunde komme afsted med deres.

Han vidste, at der var mange Slags Jord til, altsaa gav han flittig Agt paa, at lære Aar fra Aar at kiende den bedre og forbedre den. Han loe kuns deraf, naar hans Bekiendtere sagde: At han kunde høre Græsset voxte. Og Græsset voxte ogsaa got, efterdi han besprængede Græs-Gangene om Foraaret med den Lage, som samlede sig i Stalden under Qvæget: Men det maa jeg sige derhos: Gulvet i Stalden var en Alen høiere end Jorden, og Gulvet var belagt med Planker, dog saa, at den tynde Ureenlighed af Qvæget kunde rinde igiennem og samles under Plankerne, indtil han brugte det om Foraaret. Der voxte meget Græs

25

og lyksalige Bonde. 25

derefter, endskiønt han slog denne Lage kuns ganske tyndt paa de Steder, hvor der voxte Græs.

Til at fange Fugle eller Fisk, havde han slet ingen Lyst, han sagde: Dette Arbeide vil jeg overlade til dem, som har Lyst til uvisse Ting, og til dem, som ere dovnere end jeg er. Derimod fandt han mere Fornøielse i adskillige Slags tamme Fugle, som Høns, Giæs og Ænder. Derfor bad han Hosbonden, at de vilde grave en Park i Blege-Haugen, og gjøre et Plankeverk om samme. Det kostede Christen meget Arbeide, men det blev dog færdig. Derefter gravede han hele Blege-Haugen om, han byggede nogle Hønse-Huse, og lukkede nogle Kalkunske og andre Høns i samme Hauge, han strøede Havre i den opgravede Jord, at Hønsene efter deres Vane skulde grave Havren op igien. Disse lagde Eg og yngede i saadan en Mængde, at Hosbonden havde stor Profit af denne Hauge og af denne Indretning. Han var lykkelig med Bier, men det maa jeg sige om ham, at han passede dem meget vel op. Hans Hosbond havde ingen Bier, førend Christen kom til at tiene hos ham, men

26

26 Den gudfrygtige

han kiøbte paa Christens Ord et Par Kuber, og han var inden tre Aar saa lykkelig, at han havde stor Fordeel deraf. Kort at fortælle: Christens Flid og Bønner gjorde Hosbonden lykkelig.

Hans gode Hierte og fromme Genyt var alletider bereed at tiene sin Næste. Han kiøbte sig adskillige Bøger, og lærte deraf mange nyttelige Ting, som en Bonde burde vide.

Iblant andre nyttelige Ting, gravede han et stort Hul for at legge Møddingen derudi. Men for at formere den og spare Halm, saa tog han Eege- og Bøge-Blade, naar de vare faldet af Træerne, og lagde dem en halv Alen høit i dette Hul, derefter lagde han Mødding og atter igien Blade. Dette tog han hver siette Uge ud igien, og meleerte det endnu mere iblant hinanden, og siden kastede han det igien i Hullet; altsaa havde han alletider mere Møg end andre, og deraf kom det, at hans Rug Marker alletider bar mere Frugt end de andres.

Engang om Foraaret saae han, at de ganske smaa sorte Tingester, som ligner Lopperne, aad Naboernes smaa Kaal-Planter op. Naboerne vidste ikke, hvad

27

og lyksalige Bonde. 27

som var best at fordrive dem med. Christen sagde: Tager kuns tørt Heste-Møg, og kaster det paa Bedene, saa dør disse smaa Orme. Iligemaade kan I ogsaa fordrive Regn-Ormene dermed, som ellers trækker en Plante efter den anden om Natten til sig i Jorden, at man tilsidst ikke veed, hvor de ere blevne af. Disse Orme trækker i Steden for Planterne Heste-Skarnet til sig.

Engang da Bønderne havde plantet Kaal, og den stod i sin beste Flor, saa aad Kaal-Ormene den op. De spurgte Christen ad, hvoraf det kom, at Ormene vare saa høflige og ikke aad hans Hosbonds Kaal saavel som de aad deres. Christen svarede: Dersom I havde saavel som min Hosbond, saaet Hampe-Frøe rundten om Jeres Kaal, saa havde Ormene ikke ædt den. Dette gjorde de følgende Sommer, og Ormene bleve borte.

Christen betiente sig ogsaa hele Aaret igiennem af følgende Bønder-Regler:

I Januarii-Maaned

Forsøgte han, om Faarene vilde æde Elle-Løv, de som aad deraf, om dem var han forsikret, at deres Lunge og Lever var sund, derimod solgte han de, som vilde

28

28 Den gudfrygtige

ikke æde Bladene, fordi de vare sygelige. Han skildte sig og ved dem, som tilig om Foraaret tabte Ulden, efterdi han deraf vidste, at de ligeledes vare sygelige. I denne Maaned striglede han ogsaa Hestene meget flittig, og holdte dem meget rene, efterdi Haarene falder i denne Maaned af dem. Han rensede Frugt-Træerne fra Utøi og Spindelvæver.

I Februarii

Gaae han efter Bierne, og gav dem Honning, som ingen havde, og i de Kuber, i hvilke kuns vare faa Bier, om dem lagde han Høe, og stoppede alle Sprekker vel til, at Bierne ikke frøs. Svinene bleve slagtede i denne Maaned, efterdi Flesket holder sig best, af disse Svine, som bliver slagtet i denne Maaned.

I Martii

Lagde han nogle Angelica-Rødder i den Drik, som han gav Svinene, deraf blev de hele Aaret igiennem friske. Han skar de unyttige Qviste af Frugt-Træerne og plantede Træer.

I April

Tog han Neller, hakkede dem og melerede dem iblant Hvede-Klid, og satte dem til Hønsene, de æder med Lyst deraf,

29

og lyksalige Bonde. 29

og legger mange Æg. Han passede Qvæget flittig op, efterdi Haarene falder i denne Maaned af Qvæget. Han

melerede Hestenes Foer med Malurt, naar den stod i Blomster, deraf purgerede de.

I Maji

Gav han Qvæget to Gange Brød med Salt og stødt Laurbær. Han rensede Frugt-Træerne fra Utøi.

I Junii og Julii

Naar Græsset var slaaet, saa satte han Høe-Stakkerne i Skyggen, om der var Steder, hvor Skygge var. Han vidste, at Høet blev sødere, end naar det stod i Solen. Om de gamle Frugt-Træer, som ikke bar, hakkede han Jorden rundt om lidet op, og gav dem bedre Jord.

I Augusti

Lagde han friske Høuse-Æg i en eller flere Tønder, paa Bunden lagde han først Rug, siden satte han Æggene paa den smalle Ende i denne Rug, dog saa, at Æggene ikke rørte ved hinanden, derefter Rug igien, og atter eg indtil Tønden var fuld. Disse Æg holdte sig hele Vinteren frisk, og han løsende mange Penge deraf. Men at legge disse Æg ned, maa skee naar Maanen tager af

30

30 Den gudfrygtige

I September

Tog han den halve Deel Honning fra Bierne, og lod dem beholde den anden halve Deel.

I October

I denne Maaned duer Græsset ikke meget, men fylder kuns Maverne paa Qvæget. Efterdi nu i denne Maaned falder allerede usunde Taager, saa gav han Qvæget undertiden Brød, og smurte Smør og noget Theriac paa Brødet.

I November

Lagde han Møg om Frugt-Træerne. Han forvarede Bierne for Kuld.

I December

Naar det var got Veir, saa plantede han unge Frugt-Træer, men kuns paa Bakkene.

Christen vidste mange saadanne Kunster, og tiente saavel sin Hosbond som andre dermed.

Nu havde Christen tient i to Aar hos denne Mand, og Hosbonden forbedrede hans Løn, og Christen tiente nu som Karl hos ham. Hans Hosbond holdte meget af ham, og elskede ham som sin Søn. Disse to vare i denne Bye de frommeste. Præsten holdte meget af

31

og lyksalige Bonde. 31

dem, han besøgte dem tit, og kom om Sommeren snart hver Dag til dem i Marken. Disse to havde ogsaa stor Høiagtelse for denne gode Præst, efterdi han omgikkes med dem som en Fader, uden nogen Slags Egennyttighed. Deres Samtale var enten om GUDs Ord, om Agerdyrkningen eller om Huusholdnings Sager, og Christen lærte meget af Præsten, saavel i Chriftendommen, som i Agerdyrknings Videnskab.

Nu vil jeg dog ogsaa fortælle noget om hans forrige ugudelige Hosbond. Denne slemme Mand var hverken GUD eller sin Næste troe. Alle hadede ham, og han hadede alle. I sær var han en Fiende af Christen, endskiønt Christen havde tient ham ærlig og troe. Han søgte tit Leilighed for at gjøre Christen Fortred, men Christen undvigede, og betog ham alle Lejligheder dertil.

Denne Ugudelige kom eengang om Natten ridendes fra Byen. Christen kørte foran, og vidste ikke, at denne slemme Mand var saa nær hos ham. Christen sang just en Psalme, i det samme fik han et Snert af en haarflettet Pidsk i Ansigtet, at han nær havde daanet derved.

32

32 Den gudfrygtige

Han følede stor Smerte af dette Slag, som forhindrede, at han ikke kunde blive vaer, hvo som saa liderlig havde slaaet ham; men han giettede det siden rigtig nok, at hans gamle Hosbond havde spillet ham dette Puds, og Dagen derefter fik han at vide, at denne fæle Mand ved samme Tid var redet samme Vei. Christen taug stille dermed. Han havde ingen Vidner, han kunde ikke lade ham stevne, altsaa blev det derved; Dette var ogsaa al den Hevn, som denne Ugudelige tog over Christen.

Denne Hevngierrige var imidlertid ulykkelig nok. Han havde atter tabt en Proces, og maatte atter betale mange Penge for Processens Omkostninger. Han var i en Tid paa fire Aar kommen i stor Gield, og hele Huusholdningen var geraadet i slette Omstændigheder. Der var hverken Lykke eller Velsignelse mere i hans Huus, endskiønt han vilde tvinge det med Gevalt. Han købte sig bedre Heste, han fæstede andre Tieneste-Folk. Han arbejdede selv og passede paa alting; men uden Guds frygt, uden Bøn. Han meente, at det var nok, naar han og hans Folk kuns arbejdede; men de

33

og lyksalige Bonde. 33

arbejdede uden Velsignelse. Han var glad, naar han havde vel besaaet sine Marker; men han høstede kuns lidet. Han rosende hans Qvæg, at det var vel ved Magt; men der blev sygt og døde. Snart faldt en Hest, snart Døde en Koe, snart et Faar, snart et Lam. Al Velsignelse var viget fra ham og fra hans Huus. Han blev hver Aar fattigere. Derimod var idel Velsignelse hos Christens Hosbond, og denne gode Mand takkede vor HERre for denne Maade og for alle disse Velgierninger. Han faldt hver Morgen og Aften paa sine Knæ og prisede GUD, som saa forunderlig velsignede ham, og lovede sin GUD med disse Ord:

Lov dog den HERre, som alting saa vel

for dig mager,

Den som dig Sundhed forlener og venlig

ledsager,

Tænk, af hvad Nød,

Denne din HERre saa sød,

Dig ved sin Almagt uddrager.

Nu var Hosbondens Datter atten Aar gammel. Hun var meget gudfrygtig, arbeidsom, dydig og smuk. Nu rnelde sig adskillige friere til denne kiøn-

34

34 Den gudfrygtige

ne Pige, deriblant var en Skytte og en riig Bonde-Søn. Disse Friere vidste, at Pigens Fader havde noget til beste, og efterdi hun var det eneste Barn, saa kunde hun med Tiden arve Faderens Gaard. Disse to, nemlig Skytten og Bonde-Sønnen, vare de fornemste iblant dem, som friede til Karen. Moderen syntes at Skytten var fornemmere end Bonde-Sønnen, som hedte Anders. Han havde skikkelige grønne Klæder paa, og hun troede, at Skytten endnu kunde blive en fornem Mand, i det Herskabet havde lovet han, at han med Tiden skulde blive Skov-Rider; altsaa vilde hun saavel som andre Mødre gierne have en fornem Sviger-Søn, og holdte altsaa Skyttens Partie. Faderen derimod holdte Anders Partie, efterdi han var tilfreds, at Karen fik en Bonde, som kunde vare Bonde saa længe han levede, men han holdte det for meget uvist, at Skytten blev Skov-Rider, efterdi han kiendte Herre-Gunsten lige saa got, som han kiendte April-Veiret.

Nu vilde mange tænke, at Christen havde været nærmest til denne Brud; men Christen var denne Gang endnu

35

og lyksalige Bonde. 35

ikke et og tive Aar, og havde ikke i Sinde at gifte sig faa tilig, dertil saa var han ogsaa fattig, og vidste ikke at ernære en Kone, uden at han satte hende og sig i Fattigdom. Han havde ikke mere end hundrede Rigsdaler, og altsaa neppe saa meget at købe sig et Huus med en liden Hauge, altsaa tvivlede han paa, at Karens Forældre vilde give ham deres Datter til ægte, endskiønt han bad dem derom. Han vidste nok at Karen kunde lide ham, men at hun elskede ham frem for andre, det vidste han ikke. Christens Hosbond og Madmoderen trættes tit sammen om dette Giftermaal, og Moderen havde nær bragt det saavidt, at Karen skulde tage Skytten.

Christen blev syg i samme Tid og laae til Sengs. Karen forsømte ingen Leilighed at varte ham op. En Aften da han var meget syg, og Præsten havde besøgt ham, kom Karen ind i hans Kammer, hun satte sig ved hans Seng og saae længe paa ham. I det samme begyndte hun hiertelig at græde. Christen, saa syg han endogsaa var, spurgte Karen ad, hvorfor hun græd. O min kiere Christen, svarede hun: Jeg græder,

36

36 Den gudfrygtige

fordi jeg troer at I døer. Jeg sørger mig ihjel dersom I døer.

Gud velsigne Jer, lille Karen! sagde Christen: græd ikke for det. Jeg Døer om det er GUDs Villie. GUD give, at det gaaer Jer alletider vel! GUD give sin Naade til Jeres Giftermaal!

Tael ikke om Giftermaal, kiere Christen! sagde hun: Jeg vil ingen have af dem, som mine Forældre vil tvinge mig til. Jeg har kiendt Jer nu i nogle Aar, jeg veed, at I er et fromt og skikkeligt Menneske, derfor har jeg tænkt og ønsket, at I med Tiden ville bedet mine Forældre om, at vi maatte blive gift med hverandre; men nu, nu er min Forhaabning ude, nu maa jeg see, at I døer.

Kiere Karen! svarede Christen: græd ikke! imidlertid takker jeg eder Karen for den Godhed I bær til mig. GUD vil belønne den. Jeg er meget syg, og jeg kommer ikke op fra min syge Seng. Her tog Christen fat paa Karens Haand og sagde: GUD vare med dig Karen! Det gaaer dig evig vel. Han kunde ikke tale mere denne Gang, men Karen græd, da just hendes Moder kom ind i Kammeret. Hun sage paa den syge

37

og lyksalige Bonde. 37

Christen, og hun saae paa hendes grædende Datter. Græder du Karen, fordi Christen skal døe? sagde Moderen: Ja jeg gjør, svarede Karen. I det samme græd Moderen ogsaa. Derefter spurgte hun Christen, hvorledes han befandt sig. Kiere Moder! svarede han: jeg er meget syg, og ønsker: at vor HERre snart vilde forløse mig.

I det samme kom Degnen og besøgte ham. Han læsede mange smukke Bønner for ham, og Christen var meget vel bereed til Døden. Han sagde til Karen: Kiere Karen! det er bekjendt, at jeg har hundrede Rigsdaler staaende paa Rente, til disse hundrede Rigsdaler er I ene Arving til, det samme skal jeg ogsaa sige til Jer Fader og til Præsten. Karen takkede ham med grædende Taare derfor. Samme Eftermiddag kom ogsaa Doctoren, han aarelod ham to Gange i fire Timer, og derefter sov Christen samme Nat 3 Timer, han havde slet intet sovet i to Nætter og to Dage. Derefter befandt Christen sig lidet bedre. Karen var glad, at hendes Ven var lidet bedre, og hun vartede ham flittig op.

38

88 Den gudfrygtige

Følgende Dag befandt han sig endnu bedre, og huskede paa det, som Karen havde sagt til ham. Han formerkede deraf, at Karen elskede ham af Hiertet. Hvad er herved at gjøre? tænkte han: Hun har Friere nok uden mig. Hvormed skulde jeg forsørge hende; Jeg er fattig. Jeg tør ikke begiere hende af Forældrene. Men var det GUDs Villie, at jeg skulde giftes med hende, saa var jeg lykkelig. Karen er gudfrygtig og arbeidsom, og det er jo alt hvad man kan begiere af en Kone. Jeg vilde gjerne tiene min Hosbond endnu i nogle Aar uden Løn, om han da siden vilde give mig sin Datter til ægte, men det gjør han ikke. Imidlertid glæder jeg mig dog, at Karen holder mig for sin Ven. Hun græd, da jeg var saa meget syg, for disse Taare vil jeg agte og ære hende al den Tid jeg lever, og jeg vilde ønske, at jeg var i den Stand at gjøre hende lykkelig.

I disse Dage var Karens Forældre bleven enige om, at den rige Bonde-Søn skulde være Karens Brudgom. Karens Moder havde været saa fornuftig, som sielden skeer, og lod Manden raade for dette Giftermaal. Nu kom det kuns

39

og lyksalige Bonde. 39

an paa Karens Samtykke. Følgende Søndag kom begge Frierne, hver af dem tænkte, at faae Karen til Brud. Skytten stolede paa hans Anseelse, og Anders paa sine Midler. Men Karens Forældre sagde til Skytten, at han ikke skulde gjøre sig videre Umage for den Sags Skyld, efterdi Karen vilde heller giftes med en Bonde, end med en Skytte, og de ønskede ham, at han snart maatte faae en rigere Brud end deres Datter var. Da nu Skytten var gaaet, saa lovede de Anders, at han skulde faae Karen til ægte, i Fald Karen vilde. Anders blev glad, og sagde: Det er en ganske let Sag, jeg veed at Karen holder meget af mig. Hvor er Karen? spurgte han: De svarede, at hun ikke var hiemme, altsaa lovede han, at komme følgende Søndag igien.

Anders gik i Kroen, og der kom han i Trætte med Skytten. Dagen derefter sloges de igien. De sloges som Hunde om et Been. Karen sagde til hendes Moder: De Narre havde ikke nødvendig at slaaes for min Skyld, efterdi jeg ingen af dem vil have til Kiereste. Hvad? sagde Moderen: Vil du ikke gifte dig med

40

40 Den gudfrygtige

Anders? Nei! svarede Karen, jeg vil ikke. Er du gal Karen? sagde Moderen: Veed du vel at Anders er en riig Karl? endskiønt han seer ikke got ud, saa er han dog vel saadan en Pige værd som Du er. Vil du være dine Forældre ulydig? Tie jo med denne Snak, faaer din Fader det at vide, saa er du ulykkelig. Kanskee du vilde heller have Skytten, efterdi han seer bedre ud end Anders. Nei vist ikke Moder.

Vil du da ikke gifte dig Karen? Jo jeg vil Moder.

Med hvem da?

Kiere Moder! dersom I vilde tillade det, saa vilde jeg gifte mig med Christen.

Hvad vil du? Vil du ægte Christen? Pige! Er du gal? Raser du? Hvad vil du med ham? Hvad vil du med det fattige Menneske? Hvormed vil I ernære Jer? Vil du tiene paa et Sted, og han paa et andet Sted? Jo det vilde blive en fin Huusholdning. Karen! kom ikke med den Snak, det siger jeg dig. Er du gal? Betænker du ikke, at dersom du tager Anders, at du strax træder ind i din egen Gaard. Jeg foragter ikke

41

og lyksalige Bonde. 41

Christen, han er en flink Karl nok, men han er alt for fattig. Han er gudfrygtig og flittig nok, men han har hverken Hest eller Koe. De hundrede Rigsdaler er snart fortæret. Nei! min Datter, tag du Anders!

Jeg kan ikke lide Anders for mine Øine, svarede Karen: jeg vil heller tiene for mit Brød, end være gift med ham.

Denne Trætte med Moderen og Datteren varede endnu længe. Moderen fortalte det siden til Faderen, han forundrede sig meget over, at Karen var forliebt i Christen. Han taug ganske stille, indtil han havde overlagt denne vigtige Sag, og, som han fortalte selv siden, saa havde han spurgt Præsten til Raads om det.

Imidlertid var Christen bleven frisk igien, og havde adskillige Gange talt med Karen om Frieriet. Han fornåm at han elskede Karen, og ønskede, at han var i den Stand at forsørge en Kone. De havde gjort Aftale sammen, at de ikke vilde forlade hinanden. Christen sagde: Jeg er ung, Karen er ung, vi kan jo endnu bie et Par Aar, men dersom det vilde lykkes for mig, at jeg vandt

42

42 Den gudfrygtige noget i Lotteriet, paa det Lod, som jeg og Hosbond har sammen, saa vilde jeg, ikke bie længe, førend jeg købte min forrige Hosbonds Gaard, efterdi den skal sælges i denne Tid. Min forrige Hosbond kunde have levet got paa denne skønne Gaard, den er nu ruineret, men dersom jeg havde dette Gods, saa vilde jeg med GUds Hielp snart sætte den i Stand igien.

Følgende Dage bad Karen, at Christen skulde bede Forældrene, at de vilde give deres Samtykke til deres Ægteskab, Christen vovede det, men baade Faderen og Moderen sagde Nei. De bleve ganske fortredelig paa Christen, og skiendte i hans Paahør meget paa Karen. Christen bad, at de ikke vilde blive vred derover, efterdi det dog ikke kunde skee, saafremt det ikke var GUds Villie. Forældrene haabede at overtale Karen til at ægte Anders. Der forgik altsaa et Par Maaneders Tid, og Christen og hans hosbond blev gode venner igien, og ingen talte mere om dette Giftermaal. En dag, da Christen var ene hiemme, saa kom Præsten just ind i

43

og lyksalige Bonde. 43

Stuen til ham, da han laae paa sine Knæ og bad til GUD. Præsten spurgte ham ad; Om hvad han havde bedet. Christen svarede: Jeg takkede GUD for alle mig beviste Velgierninger, og bad, at han vilde give mig det, som er mig nyttelig.

Du gjør ret, sagde Præsten: at du takker GUD for det du har annammet af hans Naade, og at du beder GUD om det, som er dig nyttelig. Hold fast ved GUD og beed:

Hvad dig behager lad og mig,

O! Sielens Soel, ret inderlig Med Yndest vel behage.

Hvad som dig er imod, lad mig I Gierning ei fremdrage.

Præsten formanede Christen, at han ikke skulde vige fra GUD og hans Bud, faa kunde han vist være forsikret, at GUD vilde hielpe ham. Da Præsten nu havde talt længe med ham om GUD og GUDs Forsyn, saa spurgte han Christen, om han havde i Sinde at gifte sig.

Christen smilede ved dette, og sagde: Jeg vilde nok gifte mig, dersom jeg

kunde ernære en Kone. Præsten spurgte: Hvad det var for en, som han vilde ægte;

44

44 Den gudfrygtige

Christen svarede: Det er min Hosbonds Datter, hun er et skikkeligt Menneske. Præsten sagde: Du er ung endnu, du kan nok tiene nogle Aar endnu hos din Hosbond. Det vil jeg gjerne gjøre, svarede Christen, men Karen skal giftes med det første. Det er ikke saa vist endnu, og om det saa var, saa har du intet derimod at sige.

I det samme kom Christens Hosbond. Præsten sagde: Her formaner jeg Jeres Karl, at han skal sætte al sin Tillid til GUD, og tiene Jer troe. Hosbonden sagde: Jeg er fornøiet med Christen, og jeg holder af ham, som han kunde være min Søn. Siden han har væ ret i mit Huus, har vor HERre velsignet mig, altsaa er det min Skyldighed at jeg hielper ham, efterdi han er fattig.

Christens Madmoder og Karen kom ogsaa ind i Stuen da Præsten sagde: Jeg holder meget af Christen, fordi han fører et stikkeligt Levnet. Det er vores Pligt at hielpe ham. Madmoderen sagde: Christen? efterdi du er et fromt og stikkeligt Menneske, saa giver jeg dig hermed min Datter, hun er din Brud. Mere kunde denne gode Kone

45

og lyksalige Bonde. 45

for Graad ikke sige. Og jeg, sagde Hosbonden, giver mit Samtykke dertil, og skienker dig hermed den Lorrerie-Seddel, i hvilken du havde Halvparten, paa den Seddel er vunden fem hundrede Rigsdaler. Jeg ønsker dig til Lykke dermed. Præsten sagde: Jeg vil uden Rente laane dig to hundrede Rigsdaler. Vi har underhaanden kjøbt din gamle Hosbonds Gaard til dig. Vi ønsker dig til Lykke! Nu har GUD hiulpen dig, tak ham for denne Velgierning. Beed og arbeid! GUD velsigne dig! GUD velsigne din Brud! GUD lade det gaae Jer alletider vel!

Christen faldt i stor Forundring over dette, og kunde snart ikke tale. Endelig takkede han dem alle for deres Velgierninger, som de bevisede imod ham, og lovede med Mund og Hierte, at han, i alle de Dage han levede, vilde være taknemmelig for denne store Godhed, som De bevisede imod ham.

Præsten formanede Karen, at hun skulde have GUD for Øinene og i Hiertet, saa vilde GUD give hende Lykke og Velsignelse. Derpaa tog Præsten Afskeed.

Nu vare Forældrene, Christen og sin Brud glade over denne forunderlige

46

46 Den gudfrygtige

Tildragelse, da just i den Tid, Da Karen skulde giftes, disse Penge faldt i deres Lod. Forældrene vare meget fornøiet over deres fromme Sviger-Søn, og Karen

og Christen elskede hinanden af Hiertet.

Christen og sin Brud takkede GUD af han paa saa en forunderlig Maade havde samlet dem, og tilladt, at de skulde træde i Ægteskab sammen.

Der forgik to Maaneder, førend Christen kunde imodtage denne Gaard, efterdi han maatte oppebie den Tid, indtil alting var bragt i Rigtighed. Christens gamle ugudelige Hosbond forbandede Gaarden og alle dem som skulde boe iden, den Gang han gif derfra; men Christen sagde: Dine Forbandelser, dine Eeder og din ugudelige Levemaade driver dig herfra.

Saasnart Christen var flyttet ind, saa holdte han Bryllup med sin elskværdige Karen, og alle sagde: At dette Brude-Par var smuk, kydsk og gudfrygtig. Ti Maaneder derefter gjorde Karen allerede Barsel, og bragte en velskabt Søn til Verden.

Imidlertid var denne unge Mand flittig, han forsømte hverken Bønnen

47

og lyksalige Bonde. 47

eller Arbeidet. Han vidste, at disse begge Dele maatte være forenet med hverandre. Da han nu bedede og arbejdede, saa velsignede GUD ham, alt hvad han tog sig for i hans Embede, det lykkedes for ham, og han var et Exempel for alle dem, som kiendte ham. Alle gad lidt ham. Han var en trofast Mand. En Ven af sin Fiende og Næste. Han gav gjerne Almisse, og vor HERre gav ham det tidobbelt igien. Han stolede paa GUDs Naade, og ikke som sin gamle Hosbond paa sin Formue. Han bandede aldrig, men han formanede andre med venlige Ord, at de ikke skulde misbruge HERrens Navn. Hver Morgen og hver Aften holdte han Bøn med alle sine Folk. Han undte sine Folk ogfaa tilladelige Fornøielser, efterdi han vidste, at man blev kied af Arbeidet, og at man efter uskyldige Forlystelser arbejdede igien med mere Munterhed.

Paa hans hele Gods var ikke en Alen bred Jord, som han ikke vidste at benytte sig af. Han var lykkelig, fordi GUD var med ham. Han levede med sin kiere Hustrus fornøiet, de elskede hinanden oprigtig. De avlede tre Sønner og

48

48 Den gudfrygt. og lyksal. Bonde.

en Datter sammen. De bleve rige Folk, og GUD var med dem.

O lader os efterfølge denne gudfrygtige og lyksalige Bonde. Lader os bede og arbeide.

Jorden med alt hvad den eier, Himlen med dens ganske Hær, Hvor mit Øie sig hendreier,

Alt for min Skyld dannet er,

Dyr og Urter, Sædens Grøde, Skove, Fielde, Mark og Lund, Ferske Vand med Havets Grund Skulde rekke mig min Føde.

Alt tilsidft en Ende faaer,

Men GUDs Kierlighed bestaaer